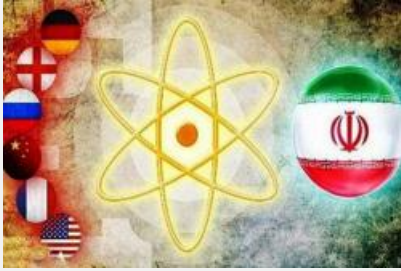

دولت جدید مذاکرات جدید

دور تازه مذاکرات هسته‌ای ایران و 5+1 چگونه خواهد بود؟ آیا غرب از خود رفتار مثبتی نشان خواهد داد؟

دور تازه مذاکرات هسته‌ای ایران و 5+1 چگونه خواهد بود؟ آیا غرب از خود رفتار مثبتی نشان خواهد داد؟ آنها در این چند سال گذشته همواره سعی کرده‌اند تا تحریم‌ها و فشارها بر ملت ایران را افزایش دهند و در کنار آن به مذاکره هم بپردازند. هدف آنها از تحریم و مذاکره پذیرش خواسته‌هایشان از سوی ایران بوده سیاستی که جمهوری اسلامی ایران آن را رد کرده است.

اکنون دولت جدید بر سر کار آمده است. دولتی که امیدوار است بتواند روند مذاکرات هسته‌ای را به گونه‌ای حل کند که مسائل و مشکلات ایجاد شده از سوی غرب علیه ایران بر طرف شود.

رئیس‌جمهور هنگام معارفه وزیر امور خارجه خط مشی سیاست خارجی ایران را هم تبیین کرد. او گفت: در بیان منتفع ملی با کسی تعارف نداریم.

باید منتظر بود و دید که با برگزاری مذاکرات ایران و 5+1 چه نتیجه‌ای حاصل خواهد شد و آنگاه می‌توان راحتتر درباره آن تحلیل و بررسی کرد.

کاترین اشتون، مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا در تماسی تلفنی با محمد جواد ظریف وزیر جدید وزارت امور خارجه بر یافتن راه حلی دیپلماتیک برای موضوع هسته‌ای ایران تاکید کرد. این رفتار مذاکره‌کننده ارشد هسته‌ای گروه 5+1، آن هم درست در روز نخستین کاری وساعتی پس از مراسم معارفه وزیرتازه نفس، اما کار کشته کشورمان، نشان می‌دهد که رویکرد غرب گرایش به از سرگیری مذاکرات است.

بعد از این تماس تلفنی اخباری به گوش رسید که بر اساس برخی شواهد و قرائن، پیگیری موضوع هسته‌ای ایران از شورای امنیت ملی ایران خارج و به وزارت امور خارجه سپرده شده و احتمالاً محمد جواد ظریف به عنوان وزیر خارجه پیگیری مذاکرات با اشتون را بر عهده خواهد گرفت.

آخرین دیدار رسمی اشتون با جلیلی در استانبول کمی پیش از برگزاری انتخابات ریاست جمهوری در ایران این واقعیت را به همراه داشت که این آخرین دیدار آن دو نفر بشمار می‌رود. پس از انتخاب حسن روحانی به عنوان رئیس‌جمهوری جدید، کاترین اشتون، با ارسال پیام تبریکی به منتخب مردم ایران، جمهوری اسلامی را به از سرگیری مذاکرات دعوت کرد.

حالا عجله غرب برای مذاکره با ایران تا حدی است که تیم مذاکره‌کننده جدید جمهوری اسلامی انتخاب نشده، کاترین اشتون مترصد فرصت بدست آمده شده و با تماس با مقامات تازه بر مسند نشسته، صحبت از روند گفتگو می‌کند.

موضوع هسته ای ایران از مهر ۱۳۸۲ تا مرداد ۱۳۸۴ توسط حسن روحانی دبیر شورای عالی امنیت ملی وقت و پس از آن و همزمان با روی کار آمدن دولت محمود احمدی نژاد یعنی از ۲۵ مرداد ۱۳۸۴ تا ۲۸ مهر ۱۳۸۶، به علی لاریجانی، دبیر وقت این شورا و از ۲۹ مهر ۱۳۸۶ هم موضوع هسته ای جمهوری اسلامی ایران به عهده سعید جلیلی دبیر فعلی شورای عالی امنیت ملی کشور، سپرده شد. بر اساس این روند از ابتدا، تصمیم گیریها در شورای امنیت ملی کشور طی شده ولی این بار قرار است از ظرفیتهای دیپلماتیک وزارت خارجه که طی این چند سال کمتر بکار گرفته شده استفاده شود. تا با رئیس جمهور و وزیر خارجه ای که سابقه مذاکره هسته ای را در پرونده کاری خود دارند کار جلو برود.

درخواست اشتون برای دیدار با وزیر امور خارجه کشورمان در نیویورک به بهانه حضور در اجلاس مجمع عمومی سازمان ملل نیز می تواند آغاز سر فصل تازه ای برای یافتن راه حلی دیپلماتیک با بیانی دیپلماتیک برای موضوع هسته ای ایران باشد.

انتقال پرونده هسته ای به وزارت امور خارجه

با تغییر کابینه و استقرار تیم جدید دولت اینطور به نظر می رسد که دولت جدید معتقد است، انتقال موضوع هسته ای ایران از شورای عالی امنیت ملی به وزارت امور خارجه باعث کاهش جنبه های امنیتی آن خواهد شد. براین مبنا در صورتی که موضوع هسته ای کشور از سوی وزیر امور خارجه پیگیری شود، سطح مذاکرات نیز تغییر و تحولاتی خواهد داشت.

کارشناسان درخصوص احتمال انتقال این پرونده به وزارت امور خارجه از شورای عالی امنیت ملی عقیده دارند که تغییر گفتمان با محوریت سیاست های دیپلماتیک و ایجاد رویه ای یکدست و هماهنگ با سیاست های دولت و نظام مهم ترین پیامدهای این تصمیم احتمالی است.

وزارت خارجه بهترین حلقه برای اجرای تصمیمات

دکتر مهدی مطهرنیا استاد دانشگاه و تحلیلگر مسایل سیاسی در گفتگو با جام جم آنلاین در مورد احتمال انتقال پرونده هسته ای ایران از شورای امنیت ملی به وزارت امور خارجه تاکید کرد: آنچه از اهمیت برخوردار است شکل دهی به ساختار قدرت برای رسیدن به اهداف و منافع ملی نظام در چارچوب معین جغرافیای ملی است و بی تردید در ساختار قدرت، هر کدام از نهادها دارای وظایف مشخصی هستند.

وی افزود: در مجموعه ساختار قدرت در جمهوری اسلامی ایران، دولت در مجموعه یکی از قوای حاکمیتی قرار می گیرد و وزارت امور خارجه به عنوان یکی از ارکان قدرت قوه مجریه و دستگاه دیپلماسی کشور، جزئی از اجزا تنظیم کننده سیاست خارجی تعریف می شود که تصمیم سازیها و تصمیم گیریها در سیاست خارجی را دنبال می کند.

استاد دانشگاه افزود: از سوی دیگر شورای امنیت ملی نیز به عنوان یکی از ارکان مهم نظام در جامعه سیاسی کشور تعریف شده و در ساختار قدرت مطرح است و در اینجا است که باید ارتباط میان این ارکان در یک نظم معین و منطبق مشخص قرار داد.

مطهرنیا گفت: لذا بهترین روش این است که شورای امنیت ملی با توجه به جایگاه رفیع خود در پی ایجاد فضای مناسب برای تصمیم سازیها و تصمیم گیریهای اساسی در بعد نظری، با همکاری وزارت امور خارجه و ارکان گوناگون دیگر باشد.

وی با اشاره به اینکه در زمینه اجرای سیاست ها و تصمیمات اتخاذ شده وزارت خارجه باید به میدان عمل بیاید گفت: پس باید مساله موضوع هسته ای در چارچوب دیپلماسی و تعریف عملیاتی از سیاست خارجی از وزارت امور خارجه مورد حل و فصل قرار گیرد و در هماهنگی با سیاستهای اتخاذ شده مصوب از سوی شورای امنیت ملی اقدام شود.

این استاد دانشگاه تأکید کرد: تغییر در مذاکره از سوی نظام، بی تردید با هماهنگی رئیس جمهور با مقامات فرا دستی در پی ایجاد فضای مناسب در این زمینه صورت گرفته و زمان همه چیز را حل خواهد کرد.

وی افزود: بنظر می رسد رئیس جمهور دولت یازدهم با توجه به مقدماتی که به عمل آورده، در پی این تدبیر است که دستگاه دیپلماسی ایران یعنی وزارت خارجه، مذاکرات را مدیریت کند که براین اساس دو دانشنامه رهبری و مدیریت از هم جدا خواهد شد.

دیپلماسی عرصه و هنر گفتگو است

جاوید قربان اوغلو کارشناس ارشد بین الملل نیز در خصوص روند جدید احتمال بررسی موضوع هسته ای گفت: اینکه در ایران موضوع هسته ای در کجا مدیریت شود زیاد مهم نیست بلکه اینکه چه کسانی مذاکره را به جلو هدایت کرده و آنرا مدیریت می کنند مهمتر است.

وی با بیان اینکه افراد حرفه ای باید در عرصه دیپلماسی مذاکرات هسته ای را به جلو هدایت کنند افزود: اگر قرار باشد مذاکرات توسط وزارت خارجه هدایت شود این به معنای ناکارآمدی شورای عالی امنیت ملی نیست بلکه به این معناست که نظام تصمیم گرفته که مذاکرات هسته ای با مدیریت واحد در مسیر گفتگو قرار گیرد.

کارشناس مسایل سیاسی، شورای امنیت ملی را نهادی دانست که باید در آن تصمیمات کلان گرفته شود و گفت: اگر نظام به این نتیجه رسیده که مذاکرات به وزارت خارجه منتقل شود برای این است که همه می دانند که بحث هسته ای از جنس دیپلماسی است و طرف مقابل از دیپلماتهای قدرتمندی در این خصوص بهره مند است.

قربان اوغلو افزود: دکتر ظریف آشنایی کامل به مذاکرات دارد و یکی از مذاکره کنندگان ارشد بوده و عملاً به پرونده مسلط است و در اطرافش دیپلماتهای با تجربه زیاد وجود دارد.

وی گفت: انتقال بررسی پرونده از شورای امنیت به وزارت خارجه به این معنا است که به صورت حرفه ای تری قرار است مذاکرات پیگیری شود.

این کارشناس با انتقاد از تیم هسته ای قبلی گفت: دیپلماسی عرصه و هنر گفتگو است و براساس تکنیک های خاصی مد نظر قرار می گیرد اما بنظر می رسد تیم قبلی به زبان گفتمان دیپلماتیک مسلط نبود و بیشتر به جای مذاکره بیانیه و خطابه می خواند و به جای اینکه رویکرد واقعگرایانه در منافع کشور داشته باشد برخورد ایدئولوژی را در مذاکرات پیگیری می کرد.

ظریف در نخستین گفت و گوی خود با اشتون ۲ پیام مهم به دنیا داد

یک کارشناس مسائل بین الملل نیز گفت: وزیر خارجه ایران در نخستین گفت و گوی خود با مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا ۲ پیام مهم به گروه ۵+۱ داد.

حسن بهشتی پور در گفتگو با فارس، با اشاره به گفتگوی تلفنی کاترین اشتون مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا که در آن ظریف وزیر امور خارجه کشورمان بر آمادگی جمهوری اسلامی برای مذاکرات هدفمند در چارچوب زمانی معین با گروه ۵+۱ تأکید و اتحادیه اروپا را به تأمل و فکر نو درباره مسئله هسته ای ایران دعوت کرده بود، تصریح کرد: ظریف در این گفت و گو و در قالب ۲ جمله ۲ پیام مهم به طرف مقابل و دنیا داده است.

وی افزود: وزیر امور خارجه ایران ضمن اعلام آمادگی ایران برای آغاز هر چه سریعتر مذاکرات با گروه ۵+۱ اول بر این نکته تأکید کرده است که باید مذاکرات هدفمند باشد چرا که نمی شود گفت و گو برای گفت و گو دنبال شود. همچنین وزیر خارجه ایران درخواست تعیین چارچوب زمان معین را کرده است و با این پیام اعلام کرده که تا ابد نمی توان به مذاکره ادامه داد و باید وضعیت تحریم ها مشخص شود.

کارشناس مسائل بین الملل با بیان اینکه نشان می دهد ظریف یک دیپلمات حرفه ای است، تصریح کرد: برای ادامه روند مذاکرات با گروه ۵+۱ باید منتظر تعیین تیم هسته ای جدید باشیم؛ هر چند که به نظر می رسد شخص ظریف به عنوان سرپرست تیم مذاکره کننده هسته ای انتخاب شود.

فاطمه امیری-خبرنگار جام جم آنلاین